

اولین مجرمان اینترنتی

شاید جالب باشد بدانید، الدون رویس که یک حسابدار آمریکایی بود، اولین جرم رایانه‌ای را در دنیا و در سال ۱۹۶۳ به نام خودش رقم زد. وی حسابدار یک شرکت بود، چون به گمانش، شرکت حق او را پامال کرده بود، بنابراین با تهیه برنامه‌ای، قسمتی از پول‌های شرکت را اختلاس کرد. انگیزه رویس در این کار انتقام‌گیری بود. مکانیزم کار به این گونه بود که شرکت محل کار وی یک عمده‌فروش میوه و سبزی بود. محصولات متنوعی را از کشاورزان می‌خرید و با استفاده از تجهیزات خود از قبیل کامیون‌ها، انبار و بسته‌بندی و سرویس دهی به گروه‌های فروشندگان عرضه می‌کرد. به دلیل وضعیت خاص این شغل، قیمت‌ها در نوسان بود و ارزیابی امور تنهایی می‌توانست

از عهده رایانه برآید تا کنترل محاسبات این شرکت عظیم را عهده‌دار شود. تمام امور حسابرسی و ممیزی اسناد و مدارک و صورت‌حساب‌ها به صورت اطلاعات مضبوط در نوارهای الکترونیکی بود. رویس در برنامه‌ها، دستورالعمل‌های اضافی را گنجانده بود و قیمت کالاها را با ظرافت خاصی تغییر می‌داد. او در کمتر از شش سال، بیش از یک میلیون دلار به دست آورد. بعد از آن، چون راهی برای توقف بازی ای که شروع کرده بود نداشت، داوطلبانه خودش را تحویل اداره پلیس داد و به ده سال زندان محکوم شد.

در ایران هم اولین جرم اینترنتی سال ۷۸ و به نام یک کارگر چاپخانه و یک دانشجوی رایانه در کرمان ثبت شد که به جعل چک‌های تضمینی مسافرتی اقدام کرده

اینترنتی هر سال نسبت به سال گذشته پیشرفته‌تر و بیشتر شد تا جایی که هادیانفر، رئیس پلیس فتا چندماه پیش هشدار داد جرایم اینترنتی نسبت به گذشته ده برابر بیشتر شده و جرم‌های اینترنتی مثل برداشته‌های غیرمجاز از حساب‌های بانکی، مزاحمت‌های اینترنتی، کلاهبرداری‌های رایانه‌ای، هتک حیثیت، نشر اکاذیب، انتشار فیلم‌های خصوصی افراد در شبکه‌های اجتماعی، رتبه یک تا ششم جرایم سایبری را به خود اختصاص داده‌اند.

تهران، خراسان رضوی، فارس و اصفهان در ارتکاب جرایم سایبری پیش‌اند، اما کمترین جرایم در استان‌های یزد، لرستان، ایلام، کهگیلویه و بویراحمد و جزیره کیش رخ داده است.

بود. بعد از آنها هم، یک گروه هکری معروف به مش قاسم، نام خود را با ارتکاب جرم‌هایی مثل جعل اسکناس، اسناد و بلیت شرکت‌های اتوبوسرانی و... بر سر زبان‌ها انداخت. بعد از گروه هکری مش قاسم، دامنه ارتکاب جرم‌های

تنوع جرایم در فضای سایبری

با افزایش استفاده کاربران از فضای مجازی بخصوص شبکه‌های اجتماعی تنوع جرایم نیز در این فضا افزایش پیدا کرده و براساس آمار پلیس فتا جرایم مالی و هتک حیثیت، حجم بالایی از جرایم را به خود اختصاص داده است؛ جرایمی که سهل انگاری کاربران نقش اساسی در ارتکاب آن دارد.

دستگیری هکر ۱۶ ساله

جرایم اینترنتی سن و سال نمی‌شناسد. زمینه‌های شخصیتی، اجتماعی و اقتصادی‌اش که فراهم باشد، معجون ارتکاب جرم هم آماده است. در یک نمونه در استان خوزستان، یک نوجوان ۱۶ ساله به اتهام سرقت غیرمجاز اینترنتی دستگیر شد. دست‌ان سارق کوچک زمانی روشد که دو نفر از شهروندان خوزستانی به پلیس فتا شکایت کردند که از حساب‌شان برداشت شده است.

بالین خبر، ماموران پلیس فتا با انجام تحقیقات تخصصی، متهم را در یکی از شهرهای همجوار شناسایی و با بازرسی از محل اختفایش، یک دستگاه تلفن همراه هوشمند که حاوی اطلاعات تکمیلی کارتهای مختلفی که از آنها سرقت اینترنتی شده بود، کشف و ضبط کردند. این سارق کوچک، مشخصات ۵۴ کارت عابر بانک، مانند شماره حساب، رمز پرداخت‌های الکترونیکی، تاریخ انقضای رمز دوم را باز بر کی به دست آورده و مبلغ ۵۳۰ میلیون ریال از کارتهای بانکی مختلف به صورت اینترنتی سرقت کرده بود.

کلاهبرداری ۸۰۰ میلیارد تومانی در فضای مجازی

بسیاری از کلاهبرداران با همین فکر، کلاه سر مردم می‌گذارند که تا پلیس بیاید و سر از ماجرای کلاهبرداری‌شان در بیاورد، فلنگ را بسته‌اند. کلاهبرداران حرفه‌ای مشهود هم با همین تصور، املاک دیگران را در فضای مجازی فروختند و ۸۰۰ میلیارد تومان کلاهبرداری کردند، اما پول‌های باآورده هنوز زیر زبانشان مژه نکرده بود که نماینده حقوقی یک شرکت عمرانی، شکایت به پلیس برد که آگهی فروش یکی از املاک در حال ساخت این شرکت در مشهد بازار شش‌بازیر ۸۰۰ میلیارد تومان در اینترنت درج شده است.

باثبت شکایت، رسیدگی به موضوع در دستور کار کارشناسان پایگاه سوم پلیس فتای استان قرار گرفت. بررسی این پرونده نشان داد، انتشار اطلاعات دقیق پروژه نظیر مراحل ساخت، مشخصات مکان و دیگر موارد در سایت فروش باعث اعتماد مشتریان و بازدید کنندگان شده بود. کارشناسان پلیس فتا در بررسی‌های فنی این پرونده به سر نخ‌هایی رسیدند که فروش مال غیر و کلاهبرداری اینترنتی را تایید می‌کرد. پلیس پس از تکمیل اطلاعات، پرونده شش نفر از اعضای این باند که ردپای یکی از کارمندان شرکت در ارائه اطلاعات محرمانه به کلاهبرداران سایبری در قبال دریافت ۲۰۰ میلیارد ریال به عنوان کمیسیون او و واسطه‌های این معامله نیز در آن دیده می‌شد شناسایی و در اقدامی غافلگیرانه آنان را دستگیر کرد و متهمان دستگیر شده به جرم خود در این کلاهبرداری سایبری اعتراف کردند.

هوس، پایان آشنایی در اینستاگرام

پرستوی ۱۶ ساله حتی در خواب هم نمی‌دید حضور در شبکه اجتماعی اینستاگرام، آبروی او را به خطر بیندازد. او که بتازگی با یک دانشجوی معماری آشنا شده بود و خود را در لباس سپید عروسی کنار پرهام تصویر می‌کرد، با او قرار ملاقات گذاشت، اما رویای زیبای پرستو با تجاوز پسر جوان به او به یک کابوس تبدیل شد. دخترک به ماموران آگاهی گفت: یک روز پرهام به بهانه این که می‌خواهد مرا ببیند و درخواست ازدواج کند، جلوی در خانه‌مان آمد. وقتی فهمید مادر من نیست و در خانه تنها هستم، وارد خانه‌مان شد و به من تجاوز کرد. او حتی با یک صفحه مجازی‌ام در اینترنت، عکس‌های خصوصی‌ام را منتشر کرده و آبرویم را برده است.

با طرح این شکایت، مأموران پسر ۱۸ ساله را بازداشت کردند. پرهام در اعترافش گفت قبول دارم که با پرستو رابطه داشته‌ام، اما این رابطه با رضایت خودش بوده است. الان هم بشدت پشیمان هستم. در نهایت پسر جوان به اتهام زنا غیرمحصنه به صد ضربه شلاق و دو سال تبعید محکوم شد.

دوست‌منداشت، عکسش را پخش کردم

پخش کردن فیلم و عکس در فضای مجازی، یکی از حربه‌هایی است که برخی خواستگاران ناکام به کار می‌برند تا دختر مورد علاقه‌شان را وادار به ازدواج کنند.

میلا، خواستگار نسیم بود، اما دختر جوان به او علاقه‌ای نداشت. میلا در کینه او را به دل گرفته بود، حساب و اتساق نسیم را هک و به پیام‌های شخصی و عکس‌های خصوصی‌اش دست پیدا کرده و آن را در اینترنت منتشر کرد. وقتی نسیم از موضوع باخبر شد، به پلیس فتای کهگیلویه و بویراحمد مراجعه و شکایت کرد. با طرح این شکایت، پلیس وارد عمل شده و با بررسی‌های تخصصی در فضای مجازی، متهم شناسایی و به جرم خود اعتراف کرد.

براساس آمارهای پلیس فتا، برداشته‌های غیر مجاز از حساب بانکی افراد در سال ۹۶ نسبت به سال ۹۵، ۶۱/۵ درصد، مزاحمت‌های اینترنتی برای زنان و دختران ۶۰ درصد، کلاهبرداری رایانه‌ای بیش از ۵۵ درصد، هتک حیثیت و نشر اکاذیب بیش از ۳۱ درصد و انتشار فیلم‌های خصوصی و خانوادگی بیش از ۲۲ درصد افزایش داشته است.

این آمارها یعنی پلیس فتا لحظه‌ای از رصد فضای مجازی غافل نیست، اما این مراقبت فقط وظیفه پلیس نیست و در حوزه عملکردی و در حد توان خود انجام وظیفه می‌کند. سایر متولیان فضای مجازی مانند شورای عالی فضای مجازی و قوه قضاییه هم گرچه همیشه نسبت به اتفاقات دنیای سایبری حساس بوده‌اند، اما این حساسیت و نظارت باید بیشتر شود. همین چند روز پیش، حجت‌الاسلام منتظری، دادستان کل کشور دوباره تاکید کرد، با توجه به شرایط امروز کشور، برخورد با هر گونه فساد در فضای مجازی در چارچوب قانون و مقررات ادامه پیدا خواهد کرد و از متولیان فضای مجازی خواست با دادستانی کل همکاری کنند. علاوه بر وظایف ذاتی نهادهای مسؤول، خودمان به عنوان شهروندان هم باید مراقب باشیم. نباید بسادگی به آدم‌هایی که در فضای مجازی پرسه می‌زنند و دنبال شکار می‌گردند، اعتماد بی جا کنیم تا نه کلاه گشاد سرمان بگذارند، نه عکس و فیلم‌مان پخش شود، نه حساب بانکی‌مان خالی شود، نه به بهانه خواستگاری و ازدواج، پیمان را به خانه خالی باز کنند.